

گفت وگو با احمد قائم مقامی، خوش نویس پیشکسوت مشهدی، در حاشیه برگزاری تازه ترین نمایشگاهش

خوش نویس امروزی آماده خور شده است

الهام ظریفیان

احمد قائم مقامی، هنرمند نام آشنای خوش نویسی کشور، متولد ۱۳۳۳ در کاشمر است. او در سال ۱۳۵۵که به خدمت سربازی رفت، با انجمن خوش نویسان آزاد تهران آشنا شد و دو سال در محضر استاد سیدحسین میرخانی شاگردی کرد. در ادامه، دامنه تعلیماتش از شیوه قدیم فراتر رفت. خودش می گوید، وقتی چشمم به خط استاد امیرخانی افتاد، مجدویش شدم. پس از آن حدود چهارده سال جسته‌گریخته و به طور حضوری و غیابی از محضر استاد امیرخانی استفاده کرد. تا سال ۷۵ با همین شیوه خط می نوشت، اما از آن به بعد به سمت وسوی قدامار جعت کرد. اودرباره این ماجرا توضیح می دهد،

گزارش روز

● در طول سه دهه ای که شما در مشهد خوش نویسی کرده اید، به نظر شما وضعیت این هنر چه روندی را طی کرده است؟

هنر در جنس و ذات خود رونده است و حرکت می کند. نمی توان هنر را متوقف کرد. در هر عصری هنر حرکت خودش را دارد، اما گاهی کند و گاهی تند می شود. مثلا در دوره زندگی هیچ اتفاق خاصی در خوش نویسی نمی افتد. اما لنگ لنگان خودش را به دوره قاجار می کشاند و در دوره قاجاری است که خوش نویسی به دوران طلایی خودش می رسد. یعنی این افت وخیزها در همه ادوار بوده است. در خوش نویسی معاصر نیز شاهد حرکت های خوبی از سوی خوش نویسان کشور بوده ایم، مشهدیان آنکه در کلیت، از همین قاعده پیروی کرده اما درحقیقت، من را راضی نکرده است. البته مشکلات مالی و اقتصادی را که سر راه یک هنرمند خوش نویس وجود دارند، نباید نادیده گرفت. بضاعت مالی بیشتر خوش نویسان، آن قدر نیست که بتوانند هر سال نمایشگاه برگزار کنند.

● یعنی درمجموع این روند در مشهد رو به صعود بوده است؟

بله قطعاً، ولی عرضم این است که بیشتر از این از خوش نویسی مشهدانتظا می رود. می بینیم شهرهای قزوین، اصفهان یا تهران خیلی خوب در خوش نویسی کار می کنندولی آن چیزی که باید در مشهد اتفاق بیفتد، نیفتاده است.

● آن اتفاق چیست؟

یک حرکت چشمی و پرشتاب که من مخاطب را در نمایشگاه متحیر کند. من می گویم کسی که وارد نمایشگاه خوش نویسی می شودباید از دیدن آثار متحیر شود. از شوق دیدنشان بال بال کند، ولی متأسفانه در نمایشگاه های مشهداین اتفاق کمتر افتاده است. اغلب نمایشگاه هاراکه می روم، می بینم بیشتر آثار تکراری اند. کار خاصی که چنگی به دل بزند و آن شوق و اشتیاق را در من برانگیزاند، نیست.

● فکر می کنید چه شده که این اتفاق افتاده،

یا در واقع چه شده که آن اتفاق خاص نیفتاده است؟

خب، راستش را بخواهید داستان این است که روزنه های امید، اشتیاق و انگیزه خیلی ضعیف شده اند. مشکلات اقتصادی هم برگرده هنرمندان هجوم آورده اند. خودتان می دانید که اقتصاد، حرف اول وآخریک زندگی را می زند. از سوی دیگر

اول به خط دوره تیموری علاقه مند شدم و با همین محور دوباره شروع به یادگیری خط از طریق آثاری که در کتاب ها وجود داشت کردم. بعد از آن به خط دوره صفویه وارد شدم وگام به گام بااستیاد آن دوره مانندمیرعماد که قله نشین دوره صفوی بود. کار کردم. اما همه این ها، یک پروسه آموزشی برایم بود تا من را به خط دوره قاجار برساند. در این دوره به زانو درآمدم، متوجه شدم هرچه در خوش نویسی به دنبال آن هستم و من را راضی می کند، در این دوره و در آثاراساتیدی مانندمیرزاغلامرضای اصفهانی، حسین ترک ومیرزاکظم خراسانی وجود دارد. بنا را بر این گذاشتم که شاکله خط خود را براساس خط قاجاری بناکنم. مشق بسیار زیادی کردم و در همه این سال ها براساس شیوه قاجاری نمایشگاه های متعددی برگزار کردم.

قائم مقامی سال ۷۵ به کلاس های فوق ممتاز استادشیرازی رفت وسال ۹۱ مدرک

چطور می تواند شاگرد خوبی پرورش بدهد و در او انگیزه ایجاد کند؟ خیلی چیزها دست به دست هم می دهند که این شرایط به وجود می آید. من خیلی از حرف ها را نمی توانم صریح بزنم. در مشهد چند استاد داریم که واقعا بشود رویشان حساب کرد؟

● خودتان چه کسانی را صاحب سبک می دانید؟

اصلا هیچ کس صاحب سبک نیست. سبک، تعریفی دارد که نمی توانیم به هرکسی آن را نسبت بدهیم. حتی سلطان علی مشهدی را نمی توان صاحب سبک دانست. بله، شخصی مانند ابن مغله بیضای شیرازی می تواند صاحب سبک باشد، ولی حتی میرعماد را با همه قدرتی که در تاریخ دارد، نمی توانیم بگویم مکتب دار است. اکنون همه دارند با شیوه زمان خودشان که شیوه کلهر است کار می کنند.

● ببینید شما گفتید که خوش نویسی دوره های مختلف از تیموری تا قاجار را تلمذ کرده اید و بعد به دوره قاجاری علاقه مند شده اید. به هر حال، هرکدام از این ها ویژگی هایی داشته اند که بر اساس آن ها شما می شناسیدشان. منظورم از سبک، ویژگی های متمایزکننده ای است که ما به واسطه شان بعضی آثار در دوره های زمانی مشخص را می شناسیم. چنین ویژگی هایی را برای خوش نویسی چند دهه اخیر مشهد می توانیم برشماریم، یا اینکه فکر می کنید هنوز به چنین ویژگی های متمایزکننده ای نرسیده ایم؟

چرا، این وجه تمایزها را داریم، ولی این وجوه را در

استادی اش را گرفت. او که در سال ۵۹ به استخدام آموزش و پرورش نیشابور درآمده بود، بعد از ۲۵ سال خدمت در سال ۷۱ به مشهد آمد و از آن موقع تاکنون، در این شهر به فعالیت های هنری اش ادامه داده است. در همه این سال ها او بیش از ۳۵ نمایشگاه انفرادی برگزار کرده و در بیش از صد نمایشگاه گروهی در داخل و خارج کشور شرکت کرده است. این هنرمند همچنین در جشنواره های مختلفی مانند طریق جاوید و امام علی^(ع)، رتبه های برگزیده را به دست آورده است. تازه ترین نمایشگاه او باعنوان «طریق ماندگار»، از هفته گذشته در نگارخانه جهان اسلام در مجتمع فرهنگی هنری امام رضا^(ع)، پارک ملت برگزار شده و در آن ۷۸ تابلو از آثار وی که در سال ۱۴۰۲ خلق شده به نمایش درآمده است. به همین بهانه گپ وگفت کوتاهی با این هنرمند پیشکسوت مشهدی ترتیب دادیم که در ادامه می توانید آن را دنبال کنید.

بحث های فنی و در مجرای نقد و بررسی های تخصصی دویا چندنفره خوش نویسان باید یکدیگر مطرح کرد، آنچه به طور ساده می توان بیان کرد، این است که حتی همین شیوه جناب میرزای کلهر که از طریق استاد امیرخانی تقریبا فراگیر شده است، در اجرا، الان دیگر خیلی دست مالی شده وشایدتوان گفت محصول خیلی درخشنده ای از آن بیرون نیامده است. البته هستند کسانی که خیلی خوب کار می کنند ولی اعجازی که در خطوط قدما وجود دارد، آن ارزش واصلاتی که درخطوط دوره تیموری، صفوی وقاجاری هست، در خطوط امروز دیده نمی شود.

● فکر می کنید نبود چنین نقد وتحلیل هایی، خوش نویسی را به ورطه تکرار انداخته ونتیجه، اتفاقی است که به تعبیر شما نیفتاده و راضی کننده نیست؟

بله، قطعاهمین طور است. متأسفانه خوش نویس امروز آماده خور شده است. دوست دار سفره ای را جلوش پهن کند و هر چه در طبق هست، دودستی بهش تعارف کندو بگوید: آقای هنرمند، بفرمایید نوش جان کنید! اصلا حاضر نیست تجربه کند، حاضر نیست در سیر تحول خوش نویسی تحقیق و کنکاش کند. کتابی به نام سیر تحول و تطور خط داریم، اصلاای این کتاب را باز نمی کند. این یعنی، این هنرمند آماده خور است. دوست دارد بهش تزریق کنند و یک دفعه برود تدریس کند. درحالی که این اصلا با ذات هنر جور در نمی آید. حاضر نیست به خودش زحمت بدهد. به هر دلیلی تلاش خودش را نمی کند. شاید نمی تواند، شاید فرصت نمی کند، شاید شرایطش اجازه نمی دهد، اما حاضر هم نیست جان بکند برای اینکه به رمز و راهایی برسد که فردا در تاریخ، ماندگارترش کند. می خواهد یک چیزی بنویسد و تحویل شاگردش بدهد.

● این، همان تفاوت خوش نویسی اکنون با خوش نویسی آدم های ماندگاری است که از آن ها نام بردید؟

بله. میرعماد خودش می گوید: تعیش من در تمام عمرم، همین دو وجه قندی است که در کنارچایم هست. یعنی آن قدر غرق در هنر شده است که اصلا به چیز دیگری فکر نمی کند. چون به این آگاه شده که می خواهد در تاریخ بماند، پس جان می کند. یا میرزای کلهر می گوید که در ۲۴ ساعت، یازده ساعت خط می نویسد. کدام خوش نویسی اکنون این کار را می کند؟ اکنون، وقتی من می گویم روزی ده، یازنده ساعت خط می نویسم، می گویند چه خبر است! خب، اگر غیر از این باشد که نمی توانیم خوش نویس خوبی باشیم، می گویند ما در هفته دو ساعت کار می کنیم. این چه فایده ای دارد؟ اگر دست کم روزی هفت یا هشت ساعت کار کردی، می توانی ردپایی در تاریخ بگذاری. بنابراین کار راساده گرفته اند. دلایش تنبلی است. کپهولت است. هزار دلیل دارد که آن جوری که باید، کار نمی شود.

آیین رونمایی مستند «پشت کوه های علی زنگی» در مشهد برگزار شد

قهرمان پردازی از جنس علم، پشتکار و تواضع

● آینده درخشان در انتظار مستند سازی کشور

محمد مهدی خالقی، مستند ساز مشهدی نیز با بیان اینکه آقای باغشنی در حال ادامه دادن سبک «ملت قهرمان» است و کم کم در این گونه مستند سازی صاحب سبک خواهد شد، گفت: بزشکان ما هر چه رتبه بالاتری داشته باشند، برای حضور در جلو دوربین مقاومت بیشتری نشان می دهند. بزرگان علمی و سیاسی ما در ایران سخت جلو دوربین می آیند که کارگردان این اثر، کار بزرگی انجام داده است. وی با اشاره به اینکه این مستند نوید درخشانی در آینده مستند سازی ایران دارد، گفت: نکته مثبت دیگر این اثر، رفتن به روستا و به تصویرکشیدن یک قهرمان روستایی است. کسی که با افتخار درباره کودکی خود وسختی هایش سخن می گوید. مادر رسانه خودنسبت به روستا کم کاری کرده ایم.

خالقی این مستند را دارای قاب های چشم نواز و جذاب دانست و بیان کرد: ما امروز برای دیدن مستند یک فرشته آسمانی که کودکان را نجات می دهد، کنار یکد بگر جمع شده ایم. ما در زمانه ای زندگی می کنیم که هیولایی شیطان صفت در یک سال، ۲۰ هزار کودک مظلوم را می کشد و هیچ صدایی از کسی در نمی آید. دعا می کنم در آینده نزدیک با نابودی اسرائیل، این کودکان بتوانند جان دوباره ای بگیرند.

کودکان و نوزادان و شخصیت اصلی این مستند، باور به جمله «خواستن توانستن است» را رمز موفقیت خود بیان کرد و گفت: باور اینکه باید تغییر ایجاد کنیم، مفید و مؤثر باشیم- ما ربه سمت پیشرفت هدایت کرد، مواردی که به موفقیت من کمک کرد توکل و بعد از آن توسل به امام زمان^(ع). دومین رازی بود که باعث شد هیچ وقت خسته نشوم. اکنون از دانشجویان خود بیشتر درس می خوانم. درس خواندن و کارکردن هیچ گاه مرا خسته نکرده، زیرا علاقه زیادی به آن دارم. اما این روزها مرگ یک نوزاد مرا بسیار خسته می کند، وی افزود: من به جوانان و کسانی که امید های آینده این کشور هستند می گویم که سعی شما باید هدفمند باشد، مانند تلاش برای خدمت بهتر، مؤثر بودن. باقی ماندن و... باشد این جز با توکل، توسل و زندگی هدفمند به دست نمی آید.

با غشنی بیان کرد: ما نتوا نستیم حرکت های جهادی دکتر بسکابادی را در این مستند نشان دهیم. او در ایام اربعین به طبابت پرداخته واز این طریق به مردم خدمت می کنند. این کارگردان در حاشیه اکران اثر خود با اشاره به اینکه تصویرپردازی این کار حدود هشت روز پس تولید آن حدود شش ماه زمان برد، به شهرآرا گفت: ساخت یک مستند از یک دانشمند، سختی های خود را دارد، همان طور که او یک فرد باتراز علمی بالاست، مانیز باید یک مستند درجه یک و علمی بسازیم، تا وقتی در جمع های دانشجویی و تخصصی اکران می شود، بهترین نتیجه را داشته باشد. خود او نیز به کمک کرد و این فیلم توانست موفقیت خوبی کسب کند.

● خواستن، توانستن است دکتر حسن بسکابادی، فوق تخصص

ایستگاه خبر

سیدعباس صالحی:

ممنوع فعالیت هنرمندان در حال بررسی است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از حل مسئله برخی هنرمندان که ممنوع فعالیت بودند، خبر داد. به گزارش صبا، سیدعباس صالحی با اشاره به آخرین وضعیت هنرمندان ممنوع فعالیت، اظهار کرد: کارهای مختلفی انجام شده است و البته این مسائل را باید در فضای آرام پیش برد. وی تأکید کرد: تاکنون هم برخی از خانم ها و آقایانی که ممنوع فعالیت بودند، مسئله شان حل شده است. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یادآور شد: برخی هنرمندانی که قبلا مشکلاتی داشتند، در همین هفته مشکیشان حل شده و مسئله برخی دیگر هم در شرف بررسی های نهایی است.

تماشاخانه

«چگونه تاریخچه کمونیسم...» نقد می شود

نشست نقد و بررسی نمایش کمدی «چگونه تاریخچه کمونیسم را برای بیماران روانی توضیح دهیم؟» به نویسندگی مائتی ویسنی یک و کارگردان سید محمد سادات با حضور هنرمندان و اهالی رسانه امروز یکشنبه ۲۰ آبان ماه ساعت ۱۶:۵۰ در پردیس تئاتر مستقل مشهد برگزار خواهد شد.

چارسوق هنر

بازگشت بازیگر مشهدی به «پایتخت ۷»

سریال «پایتخت ۷» این روزها در حالی در شمال کشور تصویربرداری می شود که اخیرا انتشار تصویری از هدایت هاشمی حکایت از این دارد که این بازیگر هم به جمع بازیگران این مجموعه پیوسته است. این بازیگر پیش تر در فصل های ۳ و ۴ از مجموعه «پایتخت» به ایفای نقش پرداخته بود و اکنون در فصل هفتم حضور دارد. هومن حاجی عبداللهی با انتشار تصویری از «پایتخت ۷» نوشت: «بزرگ ترین رسالت پایتخت، شادکردن دل مردم است ولی برای خودمان علاوه بر آن تازه شدن دیدارها و تجدید دوستی ها و خاطرات این رفاقت های دیرینه است. یکی از آن زلال های جذاب دوست داشتنی که ۲۵ سال از رفاقت با او می گذرد، هدایت هاشمی است. بماند به رسم یادگار از روزهای فیلم برداری پایتخت ۷ در شیرگاه زیبا در کنار دوستانی که خود، خانواده ام هستند. در تمام این سال ها گاه با هم خندیدیم و گاه غصه همدیگر را خوردیم و برای هم اشک ریختمیم و این، تقدیر به تمام یوزبیلگانی که با ما دودیدند.» تولید سریال «پایتخت» که از چند ماه پیش شروع شده است، با حضور بازیگران اصلی ادامه دارد. بعد از وقفه چند ساله، فصل هفتم «پایتخت» با حضور تمامی شخصیت های اصلی و اضافه شدن چند شخصیت جدید در حال تصویربرداری است. «پایتخت ۷» به مناسبت ماه مبارک رمضان و نوروز ۱۴۴۰ در ۲۶ قسمت از شبکه یک سیما پخش خواهد شد.

آغاز سریال عاشقانه «سوجان»

شبکه یک سیما از ۱۹ آبان ماه، پخش مجموعه تلویزیونی «سوجان» را آغاز کرده است. این سریال، داستانی عاشقانه از دل جنگل های سبز گیلان را روایت می کند و جایگزین سریال امنیتی «روز خون» شده است. به گزارش ایسنا، این مجموعه زندگی خانوادگی دختری به نام «سوجان» را در بستر حوادث اجتماعی و سیاسی ایران روایت می کند. سریال «سوجان» کاری از سیمای مرکز گیلان به سفارش اداره کل سیمای استان های صداوسیماست که تصویربرداری آن از دو سال پیش در شهرستان سیاهکل آغاز شد. این سریال روایتگر زندگی در سال های ۱۳۱۰ تا ۱۳۵۷ بوده و با محوریت شخصیت مقاوم زن ایرانی و اهمیت نهاد خانواده ساخته شده است. سریال «سوجان» هر شب حدود ساعت ۲۲ و ۱۵ دقیقه از شبکه اول سیما پخش می شود.

روایت تاریخ والیبال ایران در یک مجموعه

مجموعه مستند «بالا تر از همه» به زودی از شبکه مستند سیما پخش می شود. به گزارش ایسنا، این مستند در ۲۶ قسمت ۵۴ دقیقه ای، با روایت جواد محتشمیان تولید شده است. مجموعه مستند «بالا تر از همه» نخستین بار، تاریخ پُر فراز و نشیب والیبال ایران را از آغاز شکل گیری اش تا به امروز واکاوی می کند و با استفاده از آرشیوهای دیده نشده و به تصویرکشیدن بسیاری از تاریخ سازان این ورزش، روایتگر تلاش ها، چالش ها و دساوردهای والیبالیست های ایرانی از یک قرن پیش تا به امروز است.